

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9So/111/2016
Identifikačné číslo spisu: 3015200613
Dátum vydania rozhodnutia: 28.03.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:3015200613.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa: P. N. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom L., právne zastúpený JUDr. Vladimírom Fraňom, advokátom so sídlom Haškova č. 18, Nové Mesto nad Váhom, proti odporkyňi: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29.augusta č. 8, Bratislava, o výplatu predčasného starobného dôchodku, o odvolaní odporkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trenčine z 29.02.2016, č. k. 15Sd/153/2015-43, takto

rozhodol:

Najvyšší súd rozsudok Krajského súdu v Trenčine z 29.02.2016, č. k. 15Sd/153/2015-43, zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie .

Odôvodnenie

Krajský súd rozsudkom z 29.02.2016, č. k. 15Sd/153/2015-43, rozhodnutie odporkyne číslo XXX XXX XXXX X zo dňa 09.10.2013 (ďalej aj „preskúmané rozhodnutie“) zrušil a vec vrátil odporkyňi na ďalšie konanie. Súčasne uložil odporkyňi zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov konania vo výške 318,94 €.

Preskúmaným rozhodnutím odporkyňa podľa § 67 ods. 5 a § 112 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon č. 461/2003 Z. z.“) navrhovateľovi od 26.02.2011 uvoľnila výplatu predčasného starobného dôchodku.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že krajský súd mal preukázané, že navrhovateľ bol zvolený za poslanca Obecného zastupiteľstva Bošáca na volebné obdobie rokov 2010 až 2014, pričom dňa 16.03.2011 doručil obecnému úradu čestné prehlásenie, že do doby dovŕšenia dôchodkového veku sa vzdáva prípadných odmien za výkon poslanskej funkcie. Zistil, že navrhovateľ bol obcou prihlásený do sociálneho poistenia, nevznikol mu však žiaden nárok na odmenu, ktorú okolnosť nespochybnila ani obec. Poriadok odmeňovania v znení schválenom v roku 2009 nebol na účely volebného obdobia rokov 2010 až 2014 použiteľný, resp. účinný, keďže bol prijatý počas predchádzajúceho volebného obdobia. Obec Bošáca nemala na začiatku volebného obdobia 2010 až 2014 prijaté žiadne normy o odmeňovaní poslancov za výkon funkcie a zásady odmeňovania boli uznesením obecného zastupiteľstva č.78/2011 schválené až dňa 27.10.2011 a nárok na odmenu podľa týchto zásad patrí poslancovi až od ich

právoplatnosti. Krajský súd poukázal na to, že rozsudkom sp.zn. 15Sd/211/2012 z 13.05.2013 zrušil rozhodnutie odporkyne z 12.07.2012 z dôvodu nedostatočne zisteného skutkového stavu a pre nepreskúmateľnosť, v ktorom uviedol, že v ďalšom konaní je potrebné odstrániť pretrvávajúce pochybnosti a podľa výsledku znovu rozhodnúť.

Krajský súd poukázal na to, že odporkyňa náležite neakceptovala právny názor súdu, vyslovený v predchádzajúcich rozsudkoch, z ktorých, vrátane prieskumu v tomto súdnom konaní jasne vyplýva, že odporkyňa neuniesla svoje dôkazné bremeno v otázke pozastavenia a následného uvoľnenia výplaty predčasného starobného dôchodku. Záver, ktorý si odporkyňa osvojila, nezodpovedá všetkým zákonným hľadiskám a odporkyňa nemôže získané dôkazy vyhodnocovať na ťarchu navrhovateľa. Z uvedených dôvodov krajský súd považoval postup odporkyne za rozporný s ustanovením § 195 a nasl. zákona č. 461/2003 Z. z.

Rozsudok krajského súdu napadla odporkyňa včas podaným odvolaním. Namietla, že v zmysle § 25 ods. 5 a 9 v spojení s § 11 ods. 4 písm. k) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon č. 369/1990 Zb.“) poslancovi obecného zastupiteľstva patrí odmena, ak obec prijala zásady odmeňovania poslancov. V tejto súvislosti poukázala na to, že právo na odmenu poslanca navrhovateľovi vzniklo na základe Poriadku odmeňovania pracovníkov obce Bošáca, ktorý bol schválený uznesením obecného zastupiteľstva Bošáca č. 69/2009 dňa 30.06.2009 (ďalej aj „Poriadok odmeňovania z roku 2009“) a ktorý nadobudol účinnosť od 01.07.2009 a zároveň ruší účinnosť poriadku odmeňovania z 28.06.2005. Poukázala na vyjadrenie MPSVaR SR v liste č. 7699/2011-I/41 z 2.03.2011, podľa ktorého bude pre poslancov zachovaný nárok na výplatu predčasného starobného dôchodku vtedy, ak poslanec obecného zastupiteľstva vyhlási, že svoj mandát bude vykonávať bez nároku na odmenu a v zásadách odmeňovania bude uvedené napríklad, že „odmena nepatrí poslancom, ktorí vyhlásili, že svoj mandát budú vykonávať bez odmeny. Zdôraznila, že v Poriadku odmeňovania z roku 2009 nebolo vzdanie sa odmien deklarované a schválené. Až dňa 26.05.2011 bol schválený Dodatok č. 1/2011, ktorým sa v čl. VII Poriadku odmeňovania zo dňa 30.06.2009 doplnil bod č. 6 v znení „Odmena nepatrí poslancom, ktorí svojím podpisom a čestným prehlásením deklarovali, že svoj mandát budú vykonávať bez odmeny“. Dňa 27.10.2011 obecné zastupiteľstvo uznesením č. 78/2011 schválilo Zásady odmeňovania poslancov obecného zastupiteľstva, ktoré rušia Poriadok odmeňovania z roku 2009 v časti článkov IV a VII a dodatok č.1/2011.

Z uvedeného podľa názoru odporkyne vyplýva, že v spornej dobe od 22.03.2011 do 25.05.2011 platil v obci Bošáca Poriadok odmeňovania z roku 2009. Z toho dôvodu odporkyňa nepovažuje za správny právny názor krajského súdu, že Poriadok odmeňovania z roku 2009 nebol účinný vo volebnom období rokov 2010 až 2014.

Navrhovateľ je poberateľom predčasného starobného dôchodku od 21.07.2006, do 28.02.2011 nedovíšil dôchodkový vek a od 01.11.2011 je povinne dôchodkovo poistený, keďže mu vznikol nárok na odmenu za výkon funkcie v orgáne územnej samosprávy ako príjem o závislej činnosti (§ 293bt ods. 13, § 4 ods. 1a 2 zákona č. 461/2003 Z. z. v spojení s § 5 ods. 1 písm. d) zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmu), preto mu od 22.03.2011 zanikol nárok na výplatu predčasného starobného dôchodku poslanca

Mandát poslanca navrhovateľovi zakladal nárok na odmenu podľa Poriadku odmeňovania z roku 2009, ktorý neustanovoval, že odmena za výkon funkcie poslanca zaniká na základe prejavu vôle - vzdania sa tejto odmeny. Právo na odmenu preto navrhovateľovi zaniklo až dňa 26.05.2011 na základe schválenia Dodatku č. 1/2011 k Poriadku odmeňovania z roku 2009.

Z uvedených dôvodov odporkyňa žiadala, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil a rozhodnutie odporkyne potvrdil.

Navrhovateľ vo vyjadrení k odvolaniu odporkyne zdôraznil, že v zmysle zákona č. 102/2010 Z. z., ktorý nadobudol účinnosť dňom 01.04.2010 a ktorým bol novelizovaný zákon č. 369/1990 Zb. mu nárok na odmenu mohol vzniknúť až po tom, ako obec prijala zásady odmeňovania, ktorý názor si osvojila aj

odporkyňa na svojom internetovom portály www.socpoist.sk v článku z 15.04.2011. Podľa názoru navrhovateľa preto Poriadok odmeňovania z roku 2009 nemohol od 01.04.2010 platiť a zakladať nárok na odmenu za výkon funkcie poslanca. Odporkyňa vedome opomína skutočnosť, že podľa písomného vyjadrenia starostu obce Bošáca z 22.10.2013 bol navrhovateľ do poistenia prihlásený omylom, nesprávne a že mu žiaden nárok na odmenu za výkon funkcie poslanca nevznikol. Vzdanie sa práva na odmenu poslanca písomným podaním zo 16.03.2011 urobil navrhovateľ pre svoje uistenie sa, aby rozptýlil akékoľvek dohady o možnosti pozastavenia výplaty predčasného starobného dôchodku. Napriek tomu, že odporkyňa v odvolaní cituje úryvok z listu č 7699/2011-1/41 z 23.03.2011, podľa ktorého bude nárok poslancov obecného zastupiteľstva na predčasný starobný dôchodok zachovaný, ak poslanec vyhlási, že svoj mandát bude vykonávať bez nároku na odmenu, jej postoj je v rozpore s týmto jej konštatovaním. Navrhol preto, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil a priznal mu náhradu trov odvolacieho konania vo výške 89,50 €.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len SSP).

Podľa § 492 ods. 1 SSP konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

V súlade s citovaným ustanovením najvyšší súd v konaní postupoval podľa ustanovení zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len O. s. p.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.) preskúmal rozsudok krajského súdu bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O. s. p. a dospel k záveru, že nie sú splnené podmienky pre potvrdenie alebo zmenu rozsudku krajského súdu.

Podľa § 25 ods. 4 zákona č. 369/1990 Zb. v znení platnom do 31.03.2010 funkcia poslanca sa zásadne vykonáva bez prerušenia pracovného alebo obdobného pomeru. Za jej výkon však môže obec poskytnúť odmenu.

Podľa § 11 ods. 4 písm. k) zákona č. 369/1990 Zb. v znení platnom do 31.03.2010 obecné zastupiteľstvo rozhoduje o základných otázkach života obce, najmä je mu vyhradené schvaľovať poriadok odmeňovania zamestnancov obce vypracovaný podľa osobitného predpisu, 11a) ako aj ďalšie predpisy (rokovací poriadok a pod.).

Z dôvodovej správy k návrhu zákona č. 102/2010 Z. z. vyplýva, že jeho predmetom jeokrem iného úprava mechanizmu poskytovania odmien poslancovi obecného zastupiteľstva s ohľadom na racionálnejšie vynakladanie verejných prostriedkov (všeobecná časť) tak, že pri poskytovaní odmien sa bude prihliadať na to, aké úlohy poslanec plní a koľko času venuje výkonu funkcie. Cieľom je diferencovane odmeňovať poslancov za činnosť, ktorú vykonali pre obec. Doposiaľ si poslanci schvaľujú odmeny, hoci chýbajú zákonné kritériá, podľa ktorých by sa pri udeľovaní odmien postupovalo. Ak obec neprijme zásady odmeňovania s uvedením príslušných pravidiel na udelenie odmien, poslancovi obecného zastupiteľstva nemožno poskytnúť odmenu.

Podľa § 11 ods. 4 písm. k) zákona č. 369/1990 Zb. v znení zákona č. 102/2010 Z. z. obecné zastupiteľstvo rozhoduje o základných otázkach života obce, najmä je mu vyhradené schvaľovať štatút obce, rokovací poriadok obecného zastupiteľstva a zásady odmeňovania poslancov.

Podľa § 25 ods. 9 zákona č. 369/1990 Zb. v znení zákona č. 102/2010 Z. z. poslancovi možno poskytnúť odmenu najmä vzhľadom na úlohy a časovú náročnosť výkonu funkcie podľa zásad odmeňovania poslancov.

Z citovaných ustanovení vyplýva, že odmenu bolo možné poskytnúť poslancovi za výkon funkcie tak pred 01.04.2010 ako aj od 01.04.2010. Rozdiel bol však v tom, že od 01.04.2010 museli odmeny

vychádzať zo zásad odmeňovania, ktoré uvádzajú pravidlá, zohľadňujúce úlohy, ktoré pri výkone svojho mandátu plní a čas potrebný na ich plnenie.

Odporkyňa svoje rozhodnutie založila na názore, že navrhovateľovi patrila odmena podľa Poriadku odmeňovania z 30.06.2009, zmeneného Dodatkom č. 1 z 26.05.2001 a že Zásady odmeňovania (vnútorný právny predpis) schválené dňa 27.10.2011, podľa čl. z bod 2 čiastočne zrušili len čl. IV a VII Poriadku odmeňovania z 30.06.2009 a Dodatok č. 1 z 26.05.2011. Z uvedeného podľa jej názoru vyplýva, že v posudzovanej spornej dobe od 22.03.2011 do 25.05.2011 platil v Obci Bošáca Poriadok odmeňovania z 30.06.2009 bez obmedzenia na iba jedno volebné obdobie, ktorý vo svojom čl. 7 upravuje spôsob odmeňovania poslancov. Tento poriadok bol obecným zastupiteľstvom, zvoleným na volebné obdobie rokov 2010 až 2014, zmenený Dodatkom č. 1, schváleným uznesením č.38/2011 zo dňa 26.05.2011.

Podľa § 157 ods. 2 v spojení s § 246c ods. 1 O. s. p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Citovaným ustanovením sa krajský súd dostatočne neriadil. Pokiaľ totiž vyslovil právny názor, že Poriadok odmeňovania v znení schválenom v roku 2009 nebol na účely volebného obdobia rokov 2010 až 2014 použiteľný, resp. účinný, keďže bol prijatý počas predchádzajúceho volebného obdobia, a že Obec Bošáca nemala na začiatku volebného obdobia 2010 až 2014 prijaté žiadne normy o odmeňovaní poslancov za výkon funkcie, lebo zásady odmeňovania boli uznesením obecného zastupiteľstva č.78/2011 schválené až dňa 27.10.2011, tento svoj názor o neexistencii poriadku odmeňovania v rozhodnom období (minimálne od 22.03.2011 do 26.05.2011) nepodložil žiadnym ustanovením právneho predpisu a z neho vyplývajúceho vlastného právneho posúdenia.

Ak súd pri odôvodňovaní rozsudku nepostupuje spôsobom, ktorý záväzne určuje § 157 ods. 2, dochádza nielen k tomu, že rozsudok je nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov alebo pre ich nezrozumiteľnosť (dôvod na zrušenie v odvolacom konaní), ale aj k tomu, že základné právo na súdnu ochranu nie je naplnené reálnym obsahom. Konanie a rozhodovanie všeobecných súdov sa uskutočňuje v predpísanom ústavnom a zákonnom rámci, rešpektovanie ktorého vylučuje svojvôľu v ich postupe, pričom vylúčenie svojvôle sa zabezpečuje viacerými prostriedkami vrátane ich povinnosti svoje rozhodnutia odôvodniť. Odôvodnenie rozhodnutí dovoľuje účastníkom konania posúdiť, ako súd v ich veci vyložil a aplikoval príslušné procesné a hmotnoprávne predpisy a akými úvahami sa správal pri svojom rozhodovaní o veci samej. Odôvodnenie rozhodnutí súdov tvorí v tomto smere súčasť spravodlivého súdneho procesu a zodpovedá základnému právu na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd .

Z dôvodu chýbajúcej právnej úvahy vychádzajúcej z príslušných ustanovení právnych predpisov odvolací súd rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 250ja ods. 3 v spojení s § 221 ods.1 písm. f) O. s. p.

V ďalšom konaní sa krajský súd riadne, v súlade s § 157 ods. 2 O. s. p. vysporiada s právnou otázkou existencie platných zásad (poriadku) odmeňovania poslancov obecného zastupiteľstva za výkon ich funkcie v spornej dobe od 22.03.2011 do 26.05.2011 a ich súladu so zákonom č. 369/1990 Zb. v znení zákona č. 102/2010 Z. z.. a vzhľadom na názor odporkyne, že možnosť vzdania sa odmeny v danom prípade prichádzala do úvahy až od 26.05.2011 sa vysporiada aj s otázkou právnych následkov, spojených so vzdaním sa odmeny listom navrhovateľa zo 14.03.2011 na účely uvoľnenia výplaty predčasného starobného dôchodku od 22.03.2011, resp. až od 26.05.2011, od ktorého dňa odporkyňa nárok navrhovateľa na výplatu tohto dôchodku nespochybňuje. V novom rozhodnutí znovu rozhodne o náhrade trov konania, vrátane trov konania odvolacieho.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.